

ВИСНОВОК

рецензента

доктора педагогічних наук, професора Зайцевої Алли Віталіївни
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Чжоу Геян

**«Формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої
комунікації з підлітками в процесі фортепіанного навчання»,**

поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії

з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка

за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

Дисертація Чжоу Геян присвячена теоретико-методичному дослідженню проблеми готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками в процесі фортепіанного навчання. Автор визначає важливим вектором фахової підготовки вчителя-музиканта – формування здатності реалізувати на практиці художньо-комунікативні завдання щодо організації музично-навчальної діяльності учнів.

У дослідженні Чжоу Геян застосовано міждисциплінарний підхід до визначення сутності і змісту феномену художньої комунікації, обґрунтування критеріїв та показників сформованості готовності майбутніх учителів музики до художньої комунікації з учнями підліткового віку у процесі фортепіанного навчання. У дисертації розроблено, обґрунтовано та експериментально перевірено спеціальну методику формування готовності майбутніх учителів музики до художньої комунікації з учнями підліткового віку у процесі фортепіанного навчання..

Актуальність теми дисертації Чжоу Геян сумніву не викликає, адже визначається сучасними потребами модернізації мистецької освіти в контексті активізації художньої взаємодії учасників педагогічного процесу. Автор зосереджує увагу на пошук шляхів підготовки майбутніх учителів музики до здійснення художньої комунікації з учнями, адже саме від його фахової майстерності у площині спілкування з учнями залежить успішність реалізації мистецьких освітніх завдань.

Доцільність розв'язання проблеми формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками в процесі фортепіанного навчання зумовлено необхідністю розв'язання визначених автором суперечностей між: зростаючими вимогами суспільства до комунікативної підготовки майбутніх учителів музики та зорієнтованістю існуючих навчальних програм педагогічних університетів переважно на виконавський розвиток студентів; освітніми потребами використання комунікативної функції музики в навчанні підлітків та недостатністю осмислення проблем художньої комунікації майбутніми вчителями мистецтва у процесі фахової підготовки; комунікативною природою музично-навчального процесу та недостатнім об'ємом відповідних методичних матеріалів з даної проблеми, що відповідали б вимогам сьогодення.

Актуальність визначеної теми дисертаційного дослідження Чжоу Геян – «Формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками в процесі фортепіанного навчання» підтверджується її відповідністю до плану науково-дослідної роботи кафедри інструментального виконавства, оркестрового диригування та педагогіки мистецтва факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського УДУ імені Михайла Драгоманова з наукової теми «Зміст освіти, форми, методи і засоби підготовки учителів музичного мистецтва». Тему дисертації затверджено Вченою радою Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (протокол № 4 від 24 жовтня 2024 р.). .

Мета дослідження полягала в розробці, науковому обґрунтуванні та експериментальній перевірці методики формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками в процесі фортепіанного навчання.

Зазначена мета передбачала необхідність постановки і вирішення низки **завдань**, у процесі вирішення яких автором глибоко вивчено та проаналізовано значний спектр наукових джерел для з'ясування стану дослідженості окресленої проблеми в науковій літературі та обґрунтовано актуальність дисертаційної роботи; з'ясовано сутність та зміст поняття «художня комунікація», розкрито сутність та структуру готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з учнями; обґрунтовано педагогічні умови та принципи формування досліджуваної готовності вчителя; розроблено критерії та виявлено рівні сформованості досліджуваного феномена; теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність методики формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками в процесі фортепіанного навчання.

Для досягнення мети дослідження та розв'язання поставлених завдань було використано *теоретичні та емпіричні методи*, а також *статистичні методи* обробки даних для встановлення наукової достовірності отриманих результатів дослідження:

Об'єктом дослідження визначено процес фахової підготовки майбутніх учителів музики.

Предмет дослідження – методичне забезпечення формування готовності майбутніх учителів музики до художньої комунікації з учнями підліткового віку в процесі фортепіанного навчання.

Вважаємо, що науковий апарат дослідження збалансований, відповідає темі наукового пошуку.

Дисертація логічно структурована відповідно до послідовності розв'язання поставлених завдань.

Перший розділ дисертації присвячено визначенню теоретико-методологічних засад дослідження. Автором глибоко і ґрунтовно проаналізовано багатогранність проблеми художньої комунікації з позиції міждисциплінарного підходу; досліджено специфіку педагогічної комунікації, зокрема з учнями підліткового віку.

Автор трактує *готовність майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками* як складне динамічне утворення, що визначає спрямованість і здатність вчителя до музично-творчого співробітництва з учнями, до емпатійно-діалогової художньо-педагогічної взаємодії з ними в процесі сприймання, інтерпретації та виконання музичних творів.

Важливим результатом теоретичного пошуку автора стало визначення низки концептуальних підходів формування готовності майбутніх учителів музики до художньої комунікації з учнями підліткового віку у процесі фортепіанного навчання, а саме: системний, середовищний, компетентнісний, герменевтичний, синергетичний.

Другий розділ дисертації присвячено розробці організаційно-методичних засад формування готовності майбутніх учителів музики до художньої комунікації з підлітками у процесі фортепіанного навчання. Виявлено та обґрунтовано принципи та педагогічні умови формування досліджуваної готовності, запропоновано методи і форми педагогічної роботи означеного напрямку.

Так, важливим *принципами* педагогічної роботи, на думку автора, є такі: діалогічності; емпатійності; активізації творчої діяльності; рефлексивності. До *педагогічних умов* формування досліджуваної готовності майбутніх учителів музики віднесено: забезпечення комунікативної спрямованості начального процесу; активізація творчо-пошукової діяльності у процесі вивчення музичних творів; використання широкого спектру художньо-педагогічних технологій; спонукання до творчого самовираження в музично-виконавській діяльності.

Науковим здобутком дисертантки можна вважати розробку та обґрунтування організаційно-методичної моделі формування готовності майбутніх учителів музики до художньої комунікації з підлітками в процесі фортепіанного навчання. Означена модель забезпечує цілісність уявлення про організаційно-методичну систему формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з учнями, візуалізацію взаємоузгодженості всіх її компонентів (етапів, форм і методів педагогічної роботи, критеріїв та показників діагностики, рівні сформованості досліджуваної готовності, очікуваний результат тощо). У розробленій моделі набули логічної послідовності усі складові педагогічних дій щодо формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками у процесі фортепіанного навчання.

У *третьому розділі* дисертації висвітлено хід і результати дослідно-експериментальної роботи з формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками у процесі фортепіанного навчання згідно авторської методики. Діагностичні зрізи в контрольній та експериментальній групах студентів на різних етапах формування експерименту (комунікативно-організаційного, комунікативно-дійового, комунікативно-рефлексивного) проводились на основі розроблених критеріїв та показників (мотиваційно-сміслового, когнітивно-інформаційного, творчо-дійового, результативно-аналітичного).

Виявлено 3 рівні сформованості досліджуваної готовності студентів: високий, середній та низький.

У результаті впровадження авторської методики формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками у процесі фортепіанного навчання зафіксовано зростання високого та середнього рівнів і, відповідно, зменшення кількості респондентів низького рівнів. Статистичні результати представлено досить коректно і переконливо.

Вважаємо, що дисертаційне дослідження Чжоу Геян має яскраво виражену *новизну, теоретичну і практичну цінність*.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що *вперше* здійснено цілісне дослідження проблеми готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками у процесі фортепіанного навчання.; розкрито особливості художньої комунікації в музично-педагогічному процесі; розроблено й теоретично обґрунтовано модель формування готовності майбутніх учителів музики до художньої комунікації з підлітками, яка містить мету, принципи, педагогічні умови, етапи, форми й методи роботи, компоненти досліджуваної готовності та результат; визначено критерії та показники діагностики та рівні сформованості досліджуваної готовності майбутнього вчителя музики; розроблено й експериментально перевірено методику формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками у процесі фортепіанного навчання.

Теоретична значущість полягає в подальшому розвитку та вдосконаленню системи фахової підготовки майбутніх учителів музики в закладах вищої педагогічної освіти.

Практична цінність дисертації полягає у можливості впровадження у фахову підготовку майбутніх учителів музики науково-методичний супровід підготовки студентів до художньої комунікації з учнями під час виробничої практики у школі; у розробці для студентів тренінгу з художньої комунікації. Матеріали дисертаційного дослідження можуть бути використані у розробці навчальних програм, методичних рекомендацій, навчальних і методичних посібників з проблем художньо-педагогічної комунікації, а також для оновлення змісту практико-спрямованих навчальних дисциплін фахової підготовки педагогів-музикантів.

Текст дисертації викладено доступною мовою, сучасним науковим стилем з критичним аналізом та висновками. Основні положення та висновки дисертації отримані автором самостійно.

Результати і висновки дослідження відображено в 12 публікаціях автора, з яких 1 стаття категорії А - Web of Science (у співавторстві), 6 статей у фахових виданнях України (категорія Б), з яких 1 у співавторстві; 5 праць апробаційного характеру (1 у співавторстві).

Висновок. Чжоу Геян «Формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками в процесі фортепіанного навчання» є цілісним завершеним дослідженням, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи

про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри інструментального виконавства,
оркестрового диригування
та педагогіки мистецтва
УДУ імені Михайла Драгоманова

